

14
VII
61

V
Ex legatis Illustrissimi D.
GUILLELMI DE FLEXELLES,
Abbatis du Bouchet, In su-
prema Regni Curia Consilia-
rii qui obiit die quinta De-
cembris 1673.

14-VII-61

P13

~~2 341.~~²

X. Doubl de 341
et de 341³.

X.

10 X

ספר
מורה עולם
ארימ

Elementale
CHALDAICVM,

Ad usum Scholarum:

AUCTORE,

CASPARO WASERO
Tigurino.

Adjectum est Somnium Chaldaico-Latinum Nebucad-Ner-
zaris, Chaldæorum Monarchæ, & Analysis ejus
Grammatica, Elementalibus usum quasi
in Synopsi proponens.

40. Ex Libris Sanctæ

Genovesæ Parisiensis

50

TYPIS GOTTHARDI
VOEGELINI.
M. DCXI. V

Nobilissimo Adolescenti:
GODEFRIDO A BODECK, &c.

Ὁ πρῶτον.

*SELECTISSIME flos puellulorum,
Quot sunt, quóque fuer, GODEFRIDE,
BODECKERIADVM create stirpe,
Isthoc, quem tibi consecro, Libello,
Parvo Iuppiter, at laborioso!
Paucis, perspicué tamen, docetur
CHALDAEVS, generosus ille sermo,
Sancta quo monumenta continentur,
Sanctus qua DANIEL reliquit, ESDRAS
Quae reliquit, ut erque na Prophetæ
Illustrissimus ISRAELIS olim:
Hunc ergo accipias velim serenâ
Fronte, hunc vigili labore volvas.
Vides, omnia quàm tibi erogata
Vitam qua faciunt beatitudinem,
Forma, Nobilitas, Opes, Honores,
Felix Ingenium, probi Parentes.
Altum est huius titulus seri, per altum:
Sed his quare nomen asstimas
Non tutum esse satis, nisi altiores
Virtutes Patris inclitis sequare,
Toto quis venerandus orbe fulges.
Ad tales quóque sit meus Libellus
Virtutes tibi calcas acce, mente
Hoc semper SOLOMONICVM colenti:
Maturus, sapiens & eruditus
Patri filius est suo voluptyas:
Excors, insipiens, ineruditus
Matri filius est suæ dolori.*

CASP. WASSIUS.

INSTITUTIO
GOTTFRIED
V. GEORGI
M. D. C. C. M.

Elementale CHALDAICVM.

CAPVT I.

De Litteris.

GRAMMATICÆ Chaldaicæ, sicut Hebraicæ, & aliarum, duæ principes sunt partes, *Etymologia* nempe & *Syntaxis*.

Ad *Etymologiam* itidem pertinent primùm *Elementa*, *Litteræ* scilicet & *Puncta*: deinde *Partes orationis*.

Litteræ, quarum pariter sunt **xxii**, pinguntur figuris cùm maioribus, tum minoribus Hebræorum, antiquioribus quippe & germanis typis Chaldæorum abolitis: & nominantur, *Aleph*, *Beth*, &c. quæ nomina propriè Chaldaica sunt, & à Chaldæis nata: pronuncianturque à dextrâ sinistrorsum, sono vel potestate Hebraicarum: nec non ad numerandum adhibentur, utque seruiant ac sint radicales simul, vel ut duntaxat sint radicales.

Commutatio igitur litterarum hîc maximè spectanda. Nam primò ex litteris, quas Hebræi labiorum ope proferunt, & ideò *Labiales* appellant & voce בומף *búmaph* comprehendunt, Chaldæi mutant ב in פ, & vicissim פ in ב. item מ in נ. ut פרוף פרוף *ferrum*, נשב נשב *sufflavit*, מלכין מלכין *reges*, &c.

Secundo ex litteris, quas Hebræi palati ope proferunt & ideò *Palatinas* appellant, & voce גיכך *gichák* comprehendunt, Chaldæi mutant in ו, & כ in ק, ut גורו גורו *fuit*: קבל קבל *conduplicavit*, &c. Quæ tamen posterior mutatio Talmudicis frequentior est, quàm Chaldæis.

Tertiò ex litteris, quas Hebræi linguæ ope proferunt, & ideò *Linguales* appellant, & voce דטלנת *datlenáth* comprehendunt, Chaldæi ט mutant in ש, ל in ר. א in ר, ת in א: ut טבא רבא *rumor*,

rumor, אַרְמְנָה אֶלְמְנָה *vidua*, שָׁעַיָּה הָעוֹה *erravit*, &c.

Quartó ex litteris, quas Hebræi dentium ope proferunt, & idéo *Dentales* appellant, & voce זְכֵרָע *Zalcherá* comprehendunt, Chaldæi mutant ז in ס in ט, & vicissim ט in ס, itemque in ת. Sic ע in ט vel ע, & שׁ in ס vel ט mutant: ut אֶבֶן אֶבֶן *aurū*, בָּנָס *collegit*, כִּמְר שְׂמֵה *custodivit*, תּוֹר שׁוֹר *taurus*, עֶסְרָה עֶשְׂרָה *decem*, יַעֲצ יַעֲט *consuluit*, אֶרֶץ אֶרֶץ *terra*, קָטַר קָטַר *ligavit*: juxta quem symbolisum, in quo feré posita est proprietas linguae Chaldaicæ, Græcorum alii dicunt *επισσω*, alii *πρωτω*, &c. & Germanorum alii *wasser* / alii *watter* / &c.

Quintó ex litteris, quas Hebræi gutturis ope proferunt, & idéo *Gutturales* appellant, ac voce אַחַדָּע *áchbang* comprehendunt, Chaldæi mutant נ in י vel י in נ, & ח in נ vel ע, ut vicissim ע in נ: ut שְׂאוֹר שְׂאוֹר *sepulchrum*, עֶרַע אֶרֶע *occurrit*, אֶפֶץ חַפֵּץ *voluntas*, חֲסִין חֲסִין *robustus*, זֶרֶע זֶרֶע *semen*, &c. Quæ tamen posterior mutatio Talmudicorum propria est.

Tantum de Commutatione Litterarum: ad quam aliquando accedit metathesis, veluti ר post ע, ut הָרַע שְׁעַר pro ק: הָעַר post ע, ut עַק גַּץ pro כ: קַע pro ר ut רַבְּבִין בְּרַבְּבִין pro ה: וְרַבְּבִין post כ, ut גַּבְּרַת נְבִישָׁה pro ל: נְבִישָׁה post ק, ut הָלַק הָקַל pro בְּרַק.

CAPVT II.

De Punctis.

HACTENVS de *Litteris*: sequuntur *Puncta*. Hæc tum figuris, tum officiis respondent Hebræorum punctis. Vt enim Chaldaici libri, quotquot saltem hodie exstant, litteris Hebraicis exarati sunt: sic sunt & punctis, quæ litterarum sunt vehicula. Ad doctrinam igitur de Punctis ab Hebræis traditam, Lectorem remittens. iidem de Punctorum tantum commutatione hîc quam paucissimis agam.

Igitur á Chaldæis frequenter mutatur Hebræorum.

1. *Kamé* ζ vel in *páich*, vel in *chirek paruum*, vel in *schevá*: ut קָדוֹשׁ בְּדִישׁ קָדוֹשׁ *sanctus*, לְשׁוֹן לְשׁוֹן *lingua*, בָּשָׂר בָּשָׂר *caro*, &c.
2. *Chólem*, vel in *Kaméz*, vel in *zéri*: ut אָמַר אָמַר *discens*, רָאָה רָאָה *caput*, &c.

3. *Vau*

3. *Vauschurék* in *chirék magnum*: ut **כְּתוּב כְּתוּב** scriptum, &c.
 4. *Chirék magnum* in *pátach*: ut **יְרוּנֵי יְרוּנֵי** *Iehudeus*, &c.
 5. *Pá:ach* vel in *tzerí*, vel in *schevá*: ut **דְּמִינֵי דְמִינֵי** dominus, &c.
 6. *Chirék paruum* in *pátach*: ut **רַבִּי רַבִּי** *rabbi*, &c.
 Tantum de Commutatione Punctorum; quæ frequentissima est: nec tamen temeré vel semper locum habet.

CAPVT III.

De Nomine, & aliquot ejus Accidentibus.

HÆc de Elementis: Partes Orationis itidem sunt tres, ut apud Hebræos:

- I. *Nomen*, Chald. **שְׂמִינֵי**. sub quo *Pronomen*.
 II. *Verbum*, Chald. **פְּעֵר** sub quo *Participium*.
 III. *Dictio*, sive *Particula*, Chald. **מְלֵרֵי**. sub qua partes reliquæ.

In Nomine potissimum consideranda veniunt.

1. *Genera*.
2. *Numeri*.
3. *Declinatio*.
4. *Formæ*.

I. **GENERA** præcipua sunt duo: *Masculinum* & *Femininum*. *Fæminum* à *Masculino* fit additione litteræ **N** in fine, præcedente **τ** & accentu: ut à **חַכְיִים** fit **חַכְיִמֵּי** *sapiens*: à **אֶיִר** *parvus* fit **אֶירֵי** *parua*, &c. Pauca excipias, quæ genus variant, ut **נְגַל** *ngal nald*. Pro neutris accipias feminina, ut **בְּרֵי** *hoc*, **טְבֵי** *bonum*, &c.

NOTA.

1. *Primó*, **נ** feminini generis nota perpetua non est, sed sæpe etiam emphaseos: significanda nimirum rei certæ: unde **אֶרֶץ מְבִרְעָה** dicitur. Ut enim Hebræis emphaseos nota est **ה** nominibus præfixum cum sequente *daghésch* in proximâ litterâ, si ea hujus sit capax, quod vocant **הַתְּעָרָה**: ita Chaldæis est **N** nominibus postfixum; & nominibus quidem tam masculinis, quàm femininis:

mininis; ut docent voces **מַלְכֵי** *rex*, & **מַלְכוּתֵי** *regnū*, quas Hebræi proferunt **הַמַּלְכוּתִּים**, &c.

2. *Secundó*, si femininis, finientibus **ִ**, emphasis accedit: tunc ne duo **ִ**, emphaticum scilicet, & femininum, concurrant, prius **ִ** in **ִ** mutatur. Concursum enim ejusdem litteræ vitant Chaldæi, quoad possunt, perinde ut Hebræi, sicut docent voces **צְדָקָתָא** *justitia*, **אִתְּתָא** *mulier*, à **צְדָקָא**, &c. Quòd si **ִ** non emphaticum aut servile, sed radicale sit: tunc illud mutant in **ִ**: ut **נְבוּחַדְנֶצַּר** *prophetia* pro **נְבוּחַנֶּצַּר**, &c.

3. *Tertió*, Præter jam positam notam femininorum **ִ**, aut conversum **ִ** ex **ִ**, est & nota eorum syllaba **ִ**, vel **ִ**, vel **ִ**: ut **אֲרָעֵי** *fundum*, **מַלְכוּתֵי** *regnum*, **צְלוּ** *oratio*: à quibus **ִ** per apocopen sæpe excidit, ut **צְלוּ מַלְכוּ**, &c. Si tamen sequatur genitivus nominis substantivi: tunc **ִ** retinetur, ut **אֲרָעֵי יַמָּי** *fundum maris*, &c. Veruntamen ex apocope illâ formatur plurale: ut ab **אֲרָעֵי** fit **אֲרָעֵינָא** &c.

Tantum de Generibus.

II. NUMERI sunt tres:

Singularis, ut **מַלְכֵי** *rex*, &c.

Dualis, ut **יְרֵין** *dua manus*, &c.

Pluralis, ut **מַלְכֵינָא**, *reges*, &c.

Dualis tamen infrequentior est. Bona enim pars eorum, quæ Hebræis dualia sunt, hîc pluraliter efferuntur. Vnde, quod Hebræi **שְׁמַיִם**, **שָׁמַיִם**, Chaldæi efferunt **שְׁמַיִתָא**, **שְׁמַיִתָא**, *caelum*, *agua*, &c.

Quando autem Dualia sunt: tunc à singularibus formantur additione syllabæ **ִ** præcedente pátach: quod pátach subjicitur, in masculinis quidem, postremæ litteræ eorum singularium, ut **יְרֵין** *dua manus*: cujus singulare est **יַד** *manus*, &c. in femininis verò subjicitur litteræ **ִ** adsumptæ, ut **שְׁנַתֵּין** *biennium*: cujus singulare est **שְׁנַיִ** *annus*, &c.

Hæ tamen utriusque numeri terminationes variant, vel propter syntaxin separatam, vel propter emphasin. Quomodo propter syntaxin, usus doceat. At propter emphasin, quam per adfixum **ִ** cum **ִ** notari dixi suprà, **ִ** tam duale, quàm plurale abijcitur: & masculina quidem tunc exeunt in **ִ** præcedente, — ut **מַלְכֵינָא** *ipsi reges*, &c. feminina verò in **ִ** præcedente **ִ**, ut **צְדָקָתָא** *ipsa justitia*, &c.

tie, &c. quod quidem præcedens + diligenter observandum est. Et enim si syllabam נ præcedat s'cheva: tunc ejusmodi nomen singulari erit, ut צְדָקָה *justitia*, &c. Etsi in Lexicis passim, & in Bibliis Veneris confundant, &, quod mirum est, Elias Levita ipse; quo tamen post Kimchium accuratior Grammaticus non fuit. Sed hunc esse verum lingue usum ex Daniele colligitur & Esdrâ. Veruntamen differentia hæc observanda est non nisi in iis femininis, quæ in singulari terminantur נ , ipsamque propter emphasin, ne scilicet duo נ concurrant, commutant in ת , ut docet eadem vox צְדָקָתָהּ . & חֲכָמָתָהּ à צְדָקָה חֲכָמָה &c.

Tantum de Numeris.

III. DECLINATIO est, qua nomen flectitur è numero in numerum. Nec enim & Chaldæi casus distinguunt per diversas terminationes aut articulos: nisi quod נ , ceu communis casuum articulus, nominibus suffigitur, sed emphaticè: & ך sæpe genitivum, ל verò dativum, & syllaba מ accusativum, & מִן ablativum designât. Quæ litteræ, & syllaba מִן (excipitur enim מִן): coalescunt cum nomine, cui præfiguntur, in dictionem unam, perinde atque apud Hebræos.

Cæterum duplex est Nominis declinatio:

1. Una *Masculinorum*; quæ primâ est, & pluralem à singulari in ן flectit: puta, si נ emphaticum additum non sit: ut à טוֹר *mons*, fit טוֹרִין *montes*, &c.
2. Altera *Femininorum*; quæ secundâ, & pluralem è singulari in ת flectit.

Exemplum primæ Declinationis.

<p>טוֹר <i>mons</i>, & cum נ emphatico טוֹרָא טוֹר <i>montis</i>. לְטוֹר <i>monti</i>. טוֹרֵי <i>montem</i>. טוֹר <i>mons</i>. מִטוֹר <i>à monte</i>.</p>	<p>טוֹרִין <i>montes</i>, & cum נ emphatico טוֹרִינָא טוֹרִין <i>montium</i>. לְטוֹרִין <i>montibus</i>. טוֹרִין <i>montes</i>. טוֹרִין <i>montes</i>. מִטוֹרִין <i>à montibus</i>.</p>
---	---

NOTA.

1. Masculina singularia desinentia in —, hoc pátach abijciūt in plurali, si accedit syllaba ך׃: ut á עָלָם *seculum* fit עֲלָמִים *secula*, &c. Pauca excipiuntur, præsertim monosyllaba, quæ pátach retinent, ut á עַם fit עָמִים, &c.

2. Masculina singularia desinentia in ם, præcedente aut alio ם aut ם, mutant ם, aut penultimum in — aut chirék, ut á מֶלֶךְ *rex* fit מְלָכִים *reges*, á סֵפֶר *liber* fit סְפָרִים *libri*, &c. Si tamen prima fit gutturalis tunc ם non in chirék, sed in ם mutatur, ut á חֶלֶם *somnium* fit חֲלֹמִים *somnia*, &c. & si fit chõlem ad primam, tunc corripitur, ut á מוֹרֶה *murus* fit מוֹרֵי *muri*, &c.

3. Masculina singularia desinentia in ם, hoc mutant in plurali in schevá simplex vel compositum, ut á כֹּהֵן *sacerdos* fit כֹּהֲנִים *sacerdotes*, &c. Monosyllaba vel ם retinent, ut á ראש *caput* fit ראשֵׁים *capita*: vel formantur, ut Hebraica, ut á שֵׁן *dens* fit שֵׁנִים *dentes*, &c. Cætera usus doceat.

Exemplum secundæ Declinationis.

צִדְקָה׃	<i>justitia.</i>	צִדְקוֹ׃	<i>justitia.</i>
צִדְקָה׃	<i>justitia.</i>	צִדְקוֹ׃	<i>justitiarum.</i>
לְצִדְקָה׃	<i>justitia.</i>	לְצִדְקוֹ׃	<i>justitiis.</i>
וַתֵּן צִדְקָה׃	<i>justitiam.</i>	וַתֵּן צִדְקוֹ׃	<i>justitias.</i>
צִדְקָה׃	<i>justitia.</i>	צִדְקוֹ	<i>justitia.</i>
מִצִּדְקָה׃	<i>à justitiâ.</i>	מִצִּדְקוֹ׃	<i>à justitiis.</i>

NOTA.

1. Cum ך׃ si sequatur genitivus nominis substantivi vertitur in ך׃ præcedente ך׃, ut á צִדְקָה׃ fit צִדְקָה׃ &c. quorum pluralis flectitur in ך׃ præcedente ך׃, mutato ך׃ in ך׃, ut á צִדְקוֹ׃ fit צִדְקָה׃, &c.

2. Anomala cùm hujus declinationis propria, tum præcedentis

dentis & utriusque simul, usus doceat.

Tantum de Declinationibus.

IV. FORMÆ Nominum, é verbis, cùm perfectis, tum imperfectis expressæ, perplures sunt: ideó eas, ceu hujus loci improprias, transeo, & Lectorem remitto ad Grammaticam Chaldaicam Merceri, qui nominum formas omnes diligenter expressit, & ad vicenas ternas redegit.

Tantum de Formis, & Nomine univèrsim.

CAPVT IV.

De Pronomine.

PRONOMEN, est híc quoque *separabile*, aut *Inseparabile*.

I. *Separabile*, constituens personam.

Primam, ut אֲנִי vel אֲנֹכִי ego, & אֲנַחְנֵנו nos.

Secundam, ut אַתָּה vel אַתְּתוּךָ tu V. אַתְּתוּךָ tu M. & אַתְּתוּךָ vos V. אַתְּתוּךָ vos Mulieres.

Tertiam, ut הוּא vel הוּאֵה ille, & הֵמוּן vel הֵמוּן, & הֵמוּן vel הֵמוּן illi: הֵמֶה vel הֵמֶה illa, & הֵמֶה vel הֵמֶה illa.

Quo accensenda sunt.

1. *Demonstrativa*, masculina, ut הֵן vel הֵן *hic, iste*, idem quod הֵן Hebræorum, pro quo Syri dicunt הֵן vel הֵן: feminina הֵן, הֵן & הֵן idem quod Hebræorum הֵן, *haec ista*, & הֵן *haec, ista*: communia הֵן, הֵן.

2. *Interrogativa*, ut מִן *qui, qua*, utroque numero & genere, Syriacé מִן: מִן vel מִן *quid*: מִן *quisnam*, מִן *quanam*, &c.

3. *Relativum*, הֵן utroque numero & genere *qui, qua, quod*, affixum & separatum: licet frequentius dictionibus adhæreat, sed tūc feré sine הֵן. Aliquando constituit genitivum & dativū pronominum, ut הֵן *mei*, הֵן *ejus*, הֵן *mei* vel *mihî*.

II. *Inseparabile*, constituens itidem personam.

Primam communem singularem, ut הֵן, pluralem verbó, ut הֵן.

B

Secundam

Secundam masculinam singularem, ut פָּקַד , & pluralem, ut פָּקְדוֹן ; at femininam singularem, ut פָּקְדָה , & pluralem, ut פָּקְדוֹת .

Tertiam masculinam sing. ut פָּקֵד & פָּקֵדָה , & pluralem, ut פָּקְדוֹן : at femininam sing. ut פָּקְדָה & פָּקְדוֹת : pluralem verò ut פָּקְדוֹת .

Tantum de Pronomine.

CAPVT V.

De Verbo.

VERBI apud Chaldaeos sunt Tempora, Modi, Personæ, Genera, Numeri, Classes & Coniugationes totidem, quot sunt apud Hebræos: nisi quòd coniugatio quarta, Hebræis *Reciproca*, vel *Hitpahél*, hîc inusitata est. Quomodo autem unum idémque verbum variatâ significatione per coniugationes moveatur, exemplum subiectum ostendit.

EXEMPLVM

פָּקַד .

SECTIO I.

Coniugatio prima actiua, Chaldaicè

פָּקַדְתָּ *Pehál*, Hebraicè קָל *Kal*.

Præteritum.

<i>Visitavi.</i>	<i>Visitavisti V.</i>	<i>Visitavit V.</i>
פָּקַדְתָּ 1	פָּקַדְתָּ 2	פָּקַד 3
<i>Visitavimus.</i>	<i>Visitavistis V.</i>	<i>Visitaverunt.</i>
פָּקַדְתָּ 4	פָּקַדְתָּ 5	פָּקַדוּ 6
<i>Visitavistis M.</i>	<i>Visitavisti M.</i>	<i>Visitavit M.</i>
פָּקַדְתָּ 7	פָּקַדְתָּ 8	פָּקַדְתָּ 9

NOTA.

1. Ultima syllaba primæ insignitur etiã tzeri, chirek parvo & vauchólé.
2. Paragoge litteræ nun hîc est frequentior.

Partici-

Participia.

Præteritum Pehál,
Absoluté.

פְּקִירָא 2 פְּקִיר 1

פְּקִירָא + פְּקִירָא 3

Emphaticé.

פְּקִירָא פְּקִירָא

פְּקִירָא פְּקִירָא

Præfens Bononí,
Absoluté.

פְּקִירָא M. פְּקִירָא V.

פְּקִירָא Al. פְּקִירָא V.

Emphaticé.

פְּקִירָא פְּקִירָא

פְּקִירָא פְּקִירָא

NOTA.

1. Ultimagitturalis aut ר habent —, ut אִמְרָא יַרְע, &c.
2. Et forma hebraica reperitur, ut רֹכֵב.
3. Et chirék pro —, ut יָחִיב.
4. Et prima cum — ante ;, ut אִתְּיָא דַּן, &c.

Infinitum.

מְפַקְרָא Visitare.

Gerundia.

מְפַקְרָא + מְפַקְרָא 2 כְּמְפַקְרָא 1

NOTA.

1. Infinitis pehál mē semper pponitur.
2. Mem constituit gerundium cū adsumto laméd.
3. Primáradicis existente ן vel ע, loco chirék assumit .

Imperativus.

Visitate V.

פְּקִירָא

Visitate M.

פְּקִירָא

Visita. V. *

פְּקִירָא

Visita M.

פְּקִירָא

- * Ultima ali-
quãdo est cum
— & —, ut פְּקִירָא
פְּקִירָא

Futurum.

<i>Visitabis</i>	<i>Visitabit V.</i>	<i>Visitabo.</i>
תִּפְקֹר	יִפְקֹר	אִפְקֹר
<i>Visitabitis V.</i>	<i>Visitabunt V.</i>	<i>Visitabimus.</i>
תִּפְקְרוּ	יִפְקְרוּ	נִפְקֹר
<i>Visitabitis M.</i>	<i>Visitabunt M.</i>	<i>Visitabis M.</i>
תִּפְקְרוּ	יִפְקְרוּ	תִּפְקְרוּ

Prima persona
utriusque nu-
meri rarissime
habet N para-
gogicum.

SECTIO II.

Conjugatio prima passiva, Chaldaicè

אִתְּפַעַל *Ithpehál*, Hebraicè נִפְעַל *Niphál*;
cujus index est syllaba אִתְּ
fixa radici.

Præteritum.

<i>Visitatus vel à fui.</i>	<i>Visitatus fuisti.</i>	<i>Visitatus fuit.</i>
אִתְּפַקְרָא 1	אִתְּפַקְרַת 2	אִתְּפַקֵּר 3 *
<i>Visitati vel a fuimus.</i>	<i>Visitati fuistis.</i>	<i>Visit. vel a fuerūt.</i>
אִתְּפַקְרְנָא 4	אִתְּפַקְרוּ 5	אִתְּפַקְרוּ 6
<i>Visitata fuistis.</i>	<i>Visitata fuisti.</i>	<i>Visitata fuit.</i>
אִתְּפַקְרוּ 7	אִתְּפַקְרַת 8	אִתְּפַקְרָא 9

* N est & cum
apud Dan.
Aliquando
loco N legitur
י in cod. com-
pl. item ה ut
Dan. 2. 35. &
Esd. 6. 2. in
הַשְּׁחָח

Participium præsens.

<i>Visitati.</i> מְתַפְקְרִין	<i>Visitatus.</i> מְתַפְקְרָא *	* Loco ם rarissimé N usurpari, & ן eliditur, ut מְתַפְקְרָא
<i>Visitata.</i> מְתַפְקְרִין	<i>Visitata.</i> מְתַפְקְרִין	

Infinitum.

* מְתַפְקְרִין *Visitari.*

Gerundia.

&c. מְתַפְקְרִין מְתַפְקְרִין

* N hęc paragogicum. rariùs omittitur.

Imperativus.

Visita M.

מְתַפְקְרִין

Visita V.

מְתַפְקְרִין *

Visitate M.

מְתַפְקְרִין

Visitate V.

מְתַפְקְרִין

* N cum . hęc peculiare ad differentiam præteriti, & ן itidē amoveatur, ut מְתַפְקְרִין

Futurum.

Visitaberis V.

מְתַפְקְרִין

Visitabitur V.

מְתַפְקְרִין

Visitabor.

מְתַפְקְרִין *

* Pro ן ali-
B 3 *Visi-*

Visitabimini M. Visitabuntur V. Visitabimur.

תִּתְפַקְרוּן

יִתְפַקְרוּן

נִתְפַקֵּר

Visitabuntur M. Visitaberis M. Visitabitur M.

תִּתְפַקְרוּן

תִּתְפַקְרוּן

תִּתְפַקֵּר

quādo est אִתָּהּ.
unde præteri-
tum & futurū
nōnifi ex con-
textu digno-
scuntur.

SECTIO III.

Conjugatio secunda activa, Chaldaicè

פָּעַל *Pahél*, Hebraicè פִּעַל *Pihél*: cujus index iti-
dem est daghélch fortè in secundâ.

Præteritum.

Visitavi ac. V. Visitasti ac. V. Visitavit acc. V.

פִּקְרִית

פִּקְרִיתָ

פִּקְרָה *
* Pro ali-

Visitavimus ac. Visitavistis ac. V. Visitaverunt ac.

פִּקְרִינוּ

פִּקְרִיתֶם

פִּקְרוּ +
quādo est chi-
rèk p. aliquā-
do — sequente
gutturali aut
ר. at secunda
si fitalis, tunc
sub prima est
ר. ut פִּקְרָה

Visitastis ac. M. Visitastis ac. M. Visitavisti acc. M.

פִּקְרִיתֶם

פִּקְרִיתָ

פִּקְרִיתָ

Participia.

Præteritum.

Visitati ac.

Visitatus ac.

מִפְקְרוּן

מִפְקָר

Præsens.

Visitantes.

Visitans acc. V.

מִפְקְרוּן

מִפְקָר

Præsens & Præ-
teritū eadem
sunt, exceptâ

Visitatæ

Visitare ac. Visitata ac. Visitantes. Visitans acc. V.

מִפְקְרָא מִפְקְרָא מִפְקְרָא מִפְקְרָא

primâ voce p-
sentis quæ est
cum ..

Infinitum.

* מִפְקְרָא *Visitare accuratè.*

* Pro N poni-
tur ן apud
Dan.

Gerundia.

&c. מִפְקְרָא מִפְקְרָא מִפְקְרָא

Imperativus.

Visita acc. V.

מִפְקְרָא מִפְקְרָא מִפְקְרָא * מִפְקְרָא

* Gutturalis
ultima aut ך
requirit—ut &
ultima futuri.

Futurum.

Visitabis ac. Visitabit ac. Visitabo ac.

תִּפְקְרָא יִפְקְרָא אִפְקְרָא

Pro " est &
chirék, vel -
anre guttura-
lem vel resch.

Visitabitis ac. V. Visitabunt ac. V. Visitabimus ac.

תִּפְקְרִין יִפְקְרִין אִפְקְרִין

Visitabunt ac. M. Visitabis ac. M. Visitabit ac. M.

תִּפְקְרִין תִּפְקְרִין תִּפְקְרִין

SECTIO IV.

Conjugatio secunda passiva, Chaldaicè

אִתְּפַחֵל Ithpahl, Hebraicè פִּעַל
Pyhal.

Præteritum.

<hr/>			Differt hæc conjugatio ab Ithpahl cùm vocalibus, tū dagésch. Illa enim levis: hæc gravis est. Pro – sub ultimâ est & " & chirék.
אִתְּפַחֵר	אִתְּפַחֵת	אִתְּפַחֵךְ <i>Visitatus ac.</i>	
אִתְּפַחֵרְתָּ	אִתְּפַחֵרְתִּי	אִתְּפַחֵרוּ 4	
אִתְּפַחֵרְתֶּם	אִתְּפַחֵרְתֵּי	אִתְּפַחֵרְתֵּן 7	

Participium præsens.

מִתְּפַחֵרְתִּי	מִתְּפַחֵרְתֵּי
מִתְּפַחֵרְתֶּם	מִתְּפַחֵרְתֵּן

Infinitum.

אִתְּפַחֵרְתָּ *Visitari accuratè,*

Gerundia.

&c. אִתְּפַחֵרְתֵּי

Imperativus.

<hr/>			<i>Visitare acc. V.</i>
&c.	אִתְּפַחֵרְתֵּי	אִתְּפַחֵרְתֵּן	

Futu-

Futurum.

Visitaberis acc. V. Visitabitur ac. V. Visitabor ac.
 תִּתְפַּקֵּר יִתְפַּקֵּר אִתְפַּקֵּר

Visitabimini ac. M. Visitabuntur ac. V. Visitabimur ac.
 תִּתְפַּקְרוּן יִתְפַּקְרוּן נִתְפַּקֵּר

Visitabuntur ac. M. Visitaberis ac. M. Visitabitur ac. M.
 תִּתְפַּקְרוּן תִּתְפַּקְרוּן תִּתְפַּקֵּר

SECTIO V.

Conjugatio tertia actiua, Chaldaicè

אִפְעִי Aphel, Hebraicè הִפְעִיל Hiphil: cujus index est א prefixum radici, insignitum patach, sicut Hebraeis est ה insignitum chirék.

Præteritum.

Visitare fecit Vir, &c.

אִתְפַּקֵּר 1 אִתְפַּקְרוּ 2 אִתְפַּקְרֵי 3
 אִתְפַּקְרוּ 4 אִתְפַּקְרוּן 5 אִתְפַּקְרֵינָא 6
 אִתְפַּקְרֵי 7 אִתְפַּקְרֵי 8 אִתְפַּקְרוּן 9

Pro א est א
 apud Danic-
 lem.

Pro ׀ est &
 chirék aut-ob
 gutturalé vel
 resch, hîc & in
 participiis.

C

Parti-

Participia.

Præteritum		Præsens	
<i>Visitare factum.</i>		<i>Visitare faciens.</i>	
מִפְקְרוּ	מִפְקַר *	מִפְקְרוּ	מִפְקַר
מִפְקְרוּ	מִפְקְרָה	מִפְקְרוּ	מִפְקְרָה
Infinitum.			
מִפְקְרוּ <i>Visitare facere.</i>			
Gerundia.			
E.g. מִפְקְרָה			
Imperativus.			
<i>Visitare fac V.</i>			
מִפְקְרָנָה	מִפְקְרִי	מִפְקְרוּ	מִפְקַר
Fururum.			
<i>Visitare facies V. Visitare faciet V. Visitare faciam.</i>			
מִפְקַר	יִפְקַר	אִפְקַר	
<i>Vis. facietis V.</i>	<i>Vis. facient V.</i>	<i>Visitare faciemus.</i>	
תִּפְקְרוּ	יִפְקְרוּ	נִפְקַר	
<i>Visit. facient M.</i>	<i>Vis. facies M.</i>	<i>Vis. faciet M.</i>	
תִּפְקְרוּ	תִּפְקְרוּ	תִּפְקַר	

* Præteritum à præfenti differt nonnifi primâ voce, quæ definit in .

N ultimum aliquando reciditur: aliquando cum priori N vertitur in ה, ut דִּשְׁפָרָה Dan. 4.

Nun paragogicum hîc frequentius.

Pro .. est & chi rék item — ob gutturalem vel resch.

SECTIO VI.

Conjugatio tertia passiva, Chaldaicè

אָפַע Aphal, Hebraicè הָפַע Hóphal : cujus
index est אָפַע, sicut Hebraeis
est אָפַע &c.

Præteritum.

Visitare factus est, &c.

אָפַע־תָּ 6	אָפַע־תָּ 2	אָפַע־תָּ 1
אָפַע־נָא 6	אָפַע־תָּו 1	אָפַע־רָא 4
אָפַע־תָּו 9	אָפַע־תָּ 3	אָפַע־תָּ 7

Infinitum.

אָפַע־תָּ *Visitare fieri.*

Futurum.

Visitabor, &c.

אָפַע־רָא	אָפַע־רָא	אָפַע־רָא
אָפַע־רָא	אָפַע־רָא	אָפַע־רָא
אָפַע־רָא	אָפַע־רָא	אָפַע־רָא

C 2

NOTA.

IVXTA hoc exemplum flecti possunt omnia perfecta verba Chaldaeorum, & nonnulla etiam imperfecta, certis temporibus ac modis.

Imperfecta deinde finita נ, vel ה, vel י, quæ hîc genere uno comprehensa, propter earum litterarum affinitatem, ferè ad formam נִלְיָא flectuntur. Verùm hæc & alia, uti *Quadrata* ex vauchólem, ut כִּבְרִי portavit, & ex י, ut שִׁיבִי servavit: itemque *Monosyllaba* tum simplicia, ut בִּין intellexit, tum geminata, ut יָקַק ex יָקַקִּי comminuit, hîc omitto. Lectorem ad Mercerum, vel Martinium remittens, quum propositi mei nō sit. in longiorem hîc didascaliam de Imperfectis decurrere: pro junioribus quandoquidem tota hæc instituta est tractatio.

Tantum de Verbo.

CAPVT VI.

De Adverbio, Præpositione & Coniunctione.

ADVERBIA hæc sunt: לֹא non, הֵן & הִנֵּן ecce idem quod מִפְּנֵי & מִן, לְאֵן quò, הֵן & אֵן ubi, בְּאֵרֵן & אֵרֵן tunc, אֵרֵן יְחִוּי unde, בְּרָא & בְּרָא הֵן hîc, לְכֵן huc, בְּעַן nunc, עַל & עַלֵּי supra, יְתִיר plus, וְיֹמֵן - וְיֹמֵן hodie, בְּחֵדָא simul, תְּנַנְנֵת, &c.

PRÆPOSITIONES istæ: יָת, à quo fit לְאֵן ad, כְּנֵן secundum, אֵן & אֵן אֵן apud, קְדָם & קְדָמָא & קְדָמָא & cum לְ, לְקַבְרֵא ante, בְּרָא & בְּרָא extra, חֵלְף, pro, נ Talmudicè super, in, ad, ex, juxta, secundum, &c.

CONIUNCTIONES, conditionales הֵן הֵן & הֵן הֵן nisi: discretiva לְאֵן sed, בְּרָם verum, אֵרֵן אֵרֵן etsi, causales אֵרֵן אֵרֵן quia, אֵרֵן אֵרֵן quoniam: rationales לְאֵן itaque מִטְּוֵן propterea, &c.

Tantum de Particulis, totaque Etyologiâ.

Ad Syntaxin quod attinet, eam ceu ἀποσδιόνυσον, & minùs necessariam hîc omitto, & ad analysin præceptorum Elementalìs progredior,

S O M N I -

S O M N I V M
 NEBVCAD-NETZARIS,
 MONARCHÆ CHALDÆORVM,
 Chaldaicè descriptum à Pro-
 pheta Daniele cap. 2.
 ver. 31. & sequen-
 tibus.

fuiſti	videns	rex	o	Tu	Verſ. 31.
הוּיְתָ	חֹרָה	מַלְכָּה		אַנְתְּהוּ	
imago	magna	una	imago	ecce quod	
צַלְמָה	שְׂגִימָה	צֶלֶם	חֶדֶד	וְאַלֹּהִי	
ſtans	excellens	ejus ſplendore &		ampla iſta	
קָאֵם	נִתְיָר	וְיוֹנָה		דָּבָר רַב	
	terribilis	ejus forma &		contra te	
	דְּחִיָּלָה	וְרִנָּה		לְקַבְּלֶךָ	
auro ex	ejus caput	imaginis	Hujus	32	
דִּי-דְהַב	רֵאשִׁיתָ	צַלְמָה	הוּיְתָ		
argento ex	ejus brachia &		ejuspectus	bono	
דִּי-כֶסֶף	וְרַבְעוֹתָי	חֲדוֹתָי	טָב		
	ate ex ejus	femora &	ejus viſcera		
	דִּי-כְחָשׁ	וְיַרְבְּתָהּ	מְעוֹתָי		
:ferro ex	partim	ejus pedes	ferro de	ejus Tibia	33
הַיְ-פְרָזֶל	מִנְהוֹן	רַגְלֹתָי	פְּרָזֶל	שְׁקוּתָי הַיְ	

			luto	ex	partim	
			חֶסֶף	דִּי	וּמְנַהוּן	
abscissus est	quo	usque	eras	Videns		34
הִתְגַּזְרָה	דִּי	עַד	הַיּוֹפֵה	חֲזוּה		
percussit &	manibus in	non	qui	lapis		
וּמְחַרָה	בִּיָּדָיו	לֹא	הָיָה	אֶבֶן		
ferreo	ex	ejus pedes	super	imaginem		
פְּרוֹזֶלֶת	דִּי	רַגְלוֹתָיו	עַל	לְצַלְמָה		
		eos comminueret ut	lute &			
		וְחִסְפָּה	וְחִסְפָּה	וְחִסְפָּה		
		וְחִסְפָּה	וְחִסְפָּה	וְחִסְפָּה		
ferrum	pariter	comminuta sunt	Tunc			35
פְּרוֹזֶלֶת	בְּחֻדָּה	רְקִי	בְּאֵרֶן			
aurum &	argentum	æs	lutum,			
וְרֵהָבִי	בְּסַפְּיָה	נְחֹשֶׁה	הַסַּפְּיָה			
tulit &	æstatis arcis	de palea sicut fuerunt &				
וְהָיוּ	אֶדְרֵי-קִישׁ וּנְשֵׂה	מִן	פְּעוֹר			
	nou	locus	nominis &	ventus	ea	
	לְאֵתֶר	וְכַל	וְכַל	וְכַל	וְכַל	
percussit qui	lapis &	eis	inventus est			
דִּי-מְחַרָה	וְאֶבֶן	לְהֵגֶן	הַשְּׂתִכַח			
implevit &	magnum montem in	factus est	imaginem			
וּמְלֵאָה	רַב	לְטוֹר	חֲזוּה			
		terram omnem				
		כָּל-אֶרְצָה:				

ANA-

ANALYSIS GRAMMATICA SOMNII NEBVCAD-NETZARIS.

V E R S V S 3 I.

אָנְתָּוּ] Pronomen separabile, singulare, masculinum, personæ secundæ, idem quod Hebræorum אַתָּוּ, *Tu vir.*

מַלְכָּנִי] Nomen sing. masc. habens suffixum נ emphaticum: unde non quemvis, sed certum regem notat, nempe Nebucadnetzarem, ad quem Vates verba facit. quod נ suffigitur, perinde ut ה Hebræorum præfigitur. Hebræi enim dicerent הַמֶּלֶךְ. Absolutum est מֶלֶךְ *rex, magistratus, &c.* à quo Æthiopes Deum appellant מַלְכֵּנָא quasi *regem regum, &c.* Radix מֶלֶךְ, primò ac propriè *consulere, vel consilium dare: metonymicè regnare, vel clavum reipublica tenere.* Regum enim & Magistratum est, consilio pollere: aut saltem aliorum consilio uti, si ipsi πολυβουλοι non sint.

חֹזְרוֹ] Benoni singulare, masc. pehál, formæ חָזַר, ordinis Quiescentium tertiâ radicali ה. Radix est חָזַר, *vidit, conspiciatus est, &c.* ab Hebræorum חָזַר: à qua dicitur חֹזֵינָא *Propheta, q. Videns, quia visionibus se & res occultas Prophetis Deus patefaciebat.*

הָיָה] Secunda singularis masc. præteriti pehál, ordinis Quiescentium tertiâ radicali ה. Radix est הָיָה *fuit, factum est, &c.* ab Hebræorum הָיָה vel הָיָה, ejusdem significati.

וְאֵל] Vau copulans, insignitum proprio puncto, nempe schevá, quod litterarum servilium est proprium: אֵל particula δει-
απυή *en, ecce, respondens Hebræorum הֵן vel הִנֵּה.*

צֶלְמִי] & cum נ emphatico צֶלְמִינִי, Nomen sing. mascul. formæ perfectæ, significans *imaginem, figuram, vel statuam* Radix est צָלַם *pinxit, effinxit, &c.*

חַד] Idem quod אֶחָד Hebræorum, *Unus*, detracto scilicet peraphæresin נ. quo secretiores interpretes, etiam Hebræi, significant Dei unitatem, ut נ sit *dux, & חַד unus*, quasi dicas, Deum re-
tum omnium unicum ducem. Femininum est חַדָּה vel חַדָּה *una.* unde חַדָּהּ *Ad unum, pariter, &c.*

C 4

שָׁגַי] Nomen sing. masc. significans *amplum* vel *augustum*, formæ imperfectæ. Descendit enim á radice שָׁגַי vel שָׁגַי cum Sámech, *crescere, multiplicari & auferi*, ordinis Quiescentium tertiâ radicali נ. Hebraicum est שָׁגַי, ejusdem significati Iob. 8, 7, 11.

רִבִּי] Pronomen separabile, demonstrativum, sing. com. personæ tertiæ, idem quód וְרִבִּי vel וְרִבִּי Hebræorum, *hic iste, hæc ista*. Masculinum duntaxat est רִבִּי: & femininum duntaxat רִבִּי, á quibus fit Syriacum רִבִּי vel רִבִּי. Notum ex Hebraico.

וְיָוִה] Vau copulans, insignitum proprio puncto: הִי pronomen inseparabile, sing. masc. ut indicat præcedens, personæ tertiæ, idem quod Hebræorum וְ: absolutum est וְיָוִה vel וְיָוִה, idem quod וְיָוִה, *splendor forma*, &c. unde dictus וְיָוִה *Sif*, mensis secundus Hebræorum, Aprili nostro respondens, quód in eo sit וְיָוִה לְאֵילָנִים *splendor arboribus*, ut notant Hebræi. unde & in paraphrasi Chaldaicâ וְיָוִה לְיָוִה *Sif florum* vel *florientium* vocatur Græcis inde dictus *Zeus*, quasi Deorum apud Ethnicos olim clarissimus. quo sané sensu Gellio *Lucretius*, & Horatio *Diespiter*, dicitur quasi lucis & dici, hoc est, splendoris pater, vel auctor.

יָתִיר] Nomen sing. masc. idem quod Hebræorum יָתִיר, *prestans, excellens*. Radix יָתִיר *excellere fecit*, &c.

קָבַם] Benoni sing. mascul. pehál, formæ פָּקַר, ordinis Quiescentium media radicali vau, idem quod קָבַם Hebræorum, nisi quód נ per epenthesein inseritur ob præcedens kamétz. Radix est קָבַם, *surrexit, stetit, vel exstitit*, &c.

לְקַבְּלָהּ] Pronomen inseparabile, sing. masc. personæ secundæ, idem quod Hebræorum לְ. absoluta particula est קָבַר idem quod קָבַר Hebræorum, *corám, ex adverso*. Radix est קָבַר *accepit, recepit*, &c. unde קָבַר & קָבַר *scientia de divino auditu, Cabala vulgò, & קָבַר peritus ejus scientia, ein capplan, &c.*

וְרִוְיָה] Vau copulans, insignitum proprio puncto: הִי pronomen, ut supra, absolutum וְרִוְיָה *aspectus, forma*, idem quod וְרִוְיָה Hebræorum,

Hebræorum. Radix est **רָאָה** *aspicere, videre*: pro quo & **רָאָה** usurpant contracté, passim in commentariis.

רָאָה] Et cum **אֵל** emphatico **רָאָה אֵל**, nomen sing. fem. idem quod Hebræorum **אֵל**, *timendus, terribilis*, &c. Radix est **אָרַח** *timere, formidare*, &c. à qua dicti Gentium. Cacodæmones **אָרַח** Exod. 20. & alibi.

V E R S V S 32.

אֵל] Pronomen separabile, Chaldaïs cum Hebræis commune.

אֵל] Pronomen inseparabile, ut suprà: absolutum **אֵל**, à **אֵל** Hebræorum, usitatâ commutatione vocalis chólem in tzeri. Significat autem *caput* proprié, & multa alia tropicé, de quibus in novo Lexico nostro.

אֵל] Pronomen separabile, relativum, *Qui, quæ, quod*, utriusque generis & numeri, respondens Hebræorum **אֵל**. Aliquando valet *Quod* conjunctionaliter: & nota est casus genitivi, ut hoc loco.

אֵל] Et cum **אֵל** emphatico **אֵל אֵל**, nomen singul. masc. idem quod **אֵל** Hebræorum, à quo fit mutato **א** in **א**, *auri* epitheton: quod vel à colore *flavo* seu *fulvo*, qui auro peculiaris, sic dicitur, mutato tzadi vocis **אֵל** *flavum* seu *fulvum* notantis colorem, in záin: vel quód aurum lætitiâ perfundat, juxta significationem Syro-Chaldaici verbi **אֵל**.

אֵל] Ab Hebraico **אֵל** converso **א** in **א**. Significat autem quicquid in genere suo præstat, synecdochicé.

אֵל] Pronomen inseparabile, sing. masc. personæ tertiæ. absolutum **אֵל** *pectus, pectusculum*, &c. idem quód **אֵל** Hebræorum, à quo formatur mutato, pro more, **א** in **א**. Radix est **אֵל** *vidit, aspexit*, &c. quód videlicet pectus Aspectui prosteret & appareat.

וַיְרַעוּהוּ] Vau copulans, insignitum schuick, ob alterum schevá, ne duo initio schevá concurrant: וַיְ pronomen, ut supra: absolutum וַרַעוּ nomen plurale, masc. á singulari וַרַע, & cum N emphatico וַרַעוּ. quod idem, ac וַרַע Hebræorum, *brachium, lacertus, &c.* á quo formatur mutato itidem ו in ו. Radix וַרַע *seminavit, vel sevit.*

כַּסְפָּה] Et cum N emphatico כַּסְפָּה, nomen sing. mascul. idem quod כַּסְפָּה Hebræorum, *argentum tam signatum, quam ἀσημένιον.* Radix est כַּסַּף *appetivit, expetivit, &c.* Est enim argentum, hoc est, pecunia res summé expetibilis. unde *ejus causâ omnia faciunt homines*, inquit Tullius: & Euripides pecuniam appellat *δεξιωματικὸν ἄνδρα* *βραχίον, ornamentum, quo nihil pulchrius aut gratius mortalibus.*

מַעֵין] pronomen, ut supra. absolutum מַעֵין nomen plurale masc. idem quod מַעֵיִם Hebræorum, *viscera, intestina, uterus, &c.* Singulare est מַעֵן, quod Hebrais est מַעֵן.

וַיְרַכְתָּה] Vau copulans, insignitum proprio puncto: וַיְ pronomen, ut supra: absolutum וַרַכְתָּה vel וַרַכְתָּה, nomen plurale fem. idem quod Hebræorum וַרַכְתָּה. Singulare est וַרַכְתָּה *femur vel latus, cum hominis, tum aliorum.*

נְחָשׁ] Et cum N emphatico נְחָשׁ nomen sing. masc. idem quod נְחָשׁ Hebræorum, propriè *as vel chalybs*: metonymicè *numella*: metaphoricè *sordes virulenta ex assiduâ scortatione profluentes*, ut *ærugo ex ære*, Ezech. 16, 36.

V E R S V S 33.

שְׁקוּהוּ] pronomen, ut supra: absolutum שְׁקוּהוּ nomen plurale masc. idem quod Hebræorum שְׁקוּהוּ. Singulare est שְׁקוּ, & cum N emphatico שְׁקוּהוּ *armus, crus, &c.*

פְּרוֹתָה] Et cum N emphatico פְּרוֹתָה, nomen sing. mascul. idem quod פְּרוֹתָה Hebræorum, á quo formatur mutato כּ in פּ pro more. Significat autem *ferrum, metallum notum.*

רַגְלוֹתָי] pronomen, ut supra: absolutum רַגְלוֹתָי nomen plurale

plurale com. idem quod Hebræorum רגליהם, *pedes*. Singulare est רגל *pes*, idem quod רגל. Radix רגל *obrectavit, detrahit, &c.*

מִן מְנוּחִין] Compositum ex præpositione מִן, & pronomine inseparabili plurali feminino הֵינּוּ.

חֶסֶף] Et cum N emphatico חֶסֶפֶינִי, nomen sing. masc. *lutum, propriè siguli, argilla, testa argillacea, &c.*

V E R S V S 34.

הַמְנוּרָה] Benoni sing. fem. Ithpehál, ut indicat syllabál הַמְנוּרָה, in qua הּ ponitur pro N. Præteritum est הִמְנוּרָה *excisus ve-abscessus est*, idem quod הִמְנוּרָה Hebræorum. Radix est הִמְנוּרָה *secuit, scidit vel abscidit.*

אֶבֶן] Et cum N emphatico אֶבֶנִי, nomen sing. femin idem quod אֶבֶן Hebræorum, *lapis: metonymicè pondus.* (Lapidibus enim pro ponderib. usi Veteres:) metaphoricè Christus, promissus & missus á Deo Patre, sine auxilio atque merito humano, tanquam verus angularis lapis, in quo Ecclesia ædificata est.

לֵבָי] Idem quod Hebræorum לֵבָי, á quo formatur mutato chólem in ך, pro more.

בְּיָמֶיךָ] præpositionis nota, cum chirék magno, loco schevá, quia nominis simplicis, qui cum jungitur, prima insignitur schevá, ut בְּיָמֶיךָ. Est autem duale femininum, á singulari יָמֶיךָ *manus, &c.*

וּמְחָרָה] Vau copulans, insignitum schurék. ob alterum schevá, &c. מְחָרָה tertia singularis fem. præteriti pehál, formæ מְחָרָה vel מְחָרָה. Radix est מְחָרָה idem quod מְחָרָה Hebræorum, *cecidit, percussit, &c.*

וּבְהִקְרָא] Vau copulans, &c. וּבְהִקְרָא tertia singularis fem. præteriti Aphel, cum הּ pro N, ex symbolismo litterarum וּבְהִקְרָא & cum ך pro ך ob pausam. Dicendum enim esset וּבְהִקְרָא. Tertia

præteriti est אָרַק, respondens Hebræorum אָרַק. Radix אָרַק contracta ex אָרַק־ן ordinis Germinantium secundum, *comminuit, comminutus est*, &c.

הַמּוֹן] Nun paragogicum: הַמּוֹן pronomen separabile, tertiæ personæ, plurale, masc. idem quod הַמּוֹן Hebræorum, *Illi*, &c.

V E R S V S 35.

בַּחֲרֵן] בַּחֲרֵן ב nota præpositionis *in*, cum ׀ contracto ex ׀ & ׀. Absolutum אַחֲרַיִן, idem, quod אַחֲרַיִן Hebræorum: à quo formatur mutato ׀ in ׀, pro more.

רִיק] pro רִיקוּ tertia pluralis com. præteriti pehál, quasi à רִיק ordinis Quiescentium secundâ radicali Vau: ut non raró hæc cum Defectivis secundâ formas permutant.

בְּחֵרֵי] Vide suprà in voce חֵרֵי versu 31.

וְהוּוֹ] Vau copulans, insignitum pátach, ob ׀ gutturale, quod est cum ׀, unde præcedens littera simplici puncto insignitur. וְהוּוֹ tertia pluralis com. præteriti pehál formæ וְהוּוֹ. nisi quod ׀ est cum ׀, quia gutturale est, ut dictum: quæ gutturales initio vocum schevá respuunt, & ejus loco puncta composita vel lata adsumunt. Radix est וְהוּוֹ *fuit vel factum est*, idem quod וְהוּוֹ vel וְהוּוֹ Hebræorum.

בְּעוֹר] כ Similaritudinis nota, insignita proprio puncto: עוֹר nomen sing. mascul. *gluma vel palea*, dicta, ut vult Kimechi in rad. lib. quasi בְּעוֹר, hoc est, *excussum tritici*, vel etiam lini. hoc est, *stupa* &c. Radix est בְּעוֹר *excussit*. Per aphæresin igitur primæ radicalis sic dicitur.

כִּי] Præpositionis nota, Chaldæis communis cum Hebræis.

אֲרָרִי] Nomen plurale masc. constructum: absolutum est אֲרָרִי: cujus singulare אֲרָר, & cum ׀ emphatico אֲרָרִי, quod format plurale אֲרָרִי, *Area*, sive planities glabra, coæquata & cylindro consolidata, ubi frumenta arescunt (unde *area* Latinis) & teuntur: metonymicé *frumenta*, & *horreum* in quo hæc reconduntur, Deut. 15, 14. Joel 2, 24.

קִיט] Et cum N emphatico קִיט, nomen masc. singul. idem quod קִיט Hebræorum: à quo formatur mutato tzadi in teth, ut *sapè, astas*, sic dicta à קִיט *pungendo, exsuscitando*, &c. Æstate enim Sol terræ nascentia velut pungit & exsuscitat, hoc est, maturat, quæ per hyemem quasi somno sepulta videbantur. Metonymicè *fruges astiva*, 2. Sam. 16, 1. item *tempus opportunum*, ut æstas opportuna est faciendæ messi & legendis frugibus, Proverb. 6, 8. quo tropo Theocritus dixit, ἀλλὰ τὰ μὲν θερεῖται, τὰ δὲ γίγνεται χρισμῶν, *Verum alia astivo, alia hyberno tempore fiunt*: & Hesiodus, Οὐκ αἰεὶ θερεῖται, ποιῆσθαι καλίας, *Æstas non semper fuerit, componite nidos*, quasi dicat, tempestivum & opportunum non semper fuerit.

וַנְּשִׂי] Vau copulans, &c. נְשִׂי radix, ordinis Quiescentium primâ radicali nun & terciâ he, respondens Hebræorum נְשִׂי *tulit, attulit, & abstulit*. quo postremo sensu hîc sumta. Aliquando *honorare* est, præsertim additum habens. נְשִׂי, quasi *aliquem ferre in vultu vel oculis*, einen für augen hater, unde נְשִׂי נְשִׂי, qui in facie fertur, *honorabilis vel honoratus*. Græcis ἐν τμῶ vel ἀξίον τμῶ.

רוּחַ] Nomen commune, sing. idem quod Hebræorum רוּחַ, *ventus, spiritus, vel flatus*. Vnde spiritus pro animo, & ventus pro plaga Mundi, é qua spirat, non raró sumuntur. Radix est רוּחַ *spiravit, respiravit, &c.*

אַתָּר] Et cum N emphatico אַתָּר, nomen masc. sing. idem quod Hebræorum אַתָּר *locus, &c.*

הַשְּׂכַח] Tertia singularis masc. præteriti Ithpehál: cum הַ loco N, ex usitato symbolifino: חַ nota syllabæ euphoniæ gratiâ; quia radix incipit á ש, quæ est שְׂכַח *invenit*, & hinc אַתָּר pro אַתָּר *inventus, &c.*

לְהוֹן] Idem quod לְהוֹן Hebræorum, compositum ex לְ & הוֹן pronomine.

הוֹרָה] Tertia singularis fem. præteriti pehál, ab הוֹרָה, de quo supra.

טור] Et cum N emphatico טור, nomen sing masc. idem quod הר Hebræorum, *mons, monticulus, &c.*

מלחתי] Tertia singularis masc. præteriti pehál, ordinis Quiescentium tertiâ radicali N. Radix enim est מלחתי *implevit, complevit, &c.* Ex libris *genouefa parisiensis vbq*

ארע] Nomen singulare com. cum N emphatico. Simplex enim est ארע, idem quod ארץ Hebræorum; á quo formatur per usitatum mutationem ו in ע. Chaldaicâ origine deduci possit á רע *infra, subtus*, & apposito á fronte N heemantico, cujus prophesias frequentissima. *Est enim terra למטריו מנכ*, ut ait A-ben-Estra, *omnibus rebus inferior, vel omnium ima*, & veluti centrum in medio *επιφορâs* mundanæ. ob quam sanè causâam Deus disponendi Mundi aspectabilis initium á terra sumpsit. Hebræis quidem ארץ dicitur vel á רצו *trivuit, contrivuit*, ut á terendo terra Latinis: vel ab נא *negandi* voce, & רץ *cucurrit*, quod terra fit fundata super firmitates suas ne mutet in seculum & perpetuum, Psal. 104. contra Veterum quorundam sententiam (quam recens demonstrare nixus est Nic. Copernicus, ingenii sui periculum, facturus potiùs, quàm quòd ita sentiret,) dicentium; Terram solam esse mobilem, cætera circa eam corpora fixa & im-mobilia stare.

FINIS.

